

NORRLANDSIMPORTEN
NORDBIKE * DUSCHKUNGEN * SPISKUNGEN

Installations- och bruksanvisning: Gjutjärn

EN 13240/CE-märkt

Övriga godkännelser:

Din-Plus, 15A, Münchener, Regensburger, Stuttgarter Norm, DS, Sintef

Gratulerar – du är nu ägare till en ny Gjutjärns-kamin!

För att få största möjliga glädje av din nya kamin är det viktigt att du läser den här bruksanvisningen noga, även om du tidigare har haft en braskamin.

Innan du kan få fullt utbyte av din kamin måste du veta hur den fungerar. Redan när du har eldat några gånger i kaminen kommer du att vara rätt förtrogen med den. I avsnitten nedan beskrivs hur du använder kaminen.

Braskaminer från Norrlandsimporten är testade och godkända enligt normen EN 13240 (CE) samt innehar Sintef-godkännandet i Norge & Sverige dvs. några av Europas strängaste krav på kaminer.

Kaminerna uppfyller naturligtvis också kraven i de danska föreskrifterna för kaminer som trädde i kraft den 1.6.2008. Godkännandena är din garanti för att kaminen är godkänd enligt de viktigaste nordiska och europeiska standarderna, vilket innebär att kaminen uppfyller en rad krav på bl.a. säkerhet, miljö och verkningsgrad, vilket i sin tur innebär god eldningsekonomi.

1. Innan du monterar kaminen

Innan du monterar kaminen ska du se till att alla lokala bestämmelser, inklusive de som hänvisar till nationella och europeiska standarder, är uppfyllda vid installationen av kaminen. Det är alltid en fördel att fråga en sotare till råds innan du monterar den. *Observera att skorstensfejarmästaren alltid ska godkänna installationen, även om det tidigare har funnits en braskamin installerad.* Du måste också se till att placeringen uppfyller gällande regler i Boverkets byggregler för småhus vad angår anslutning till skorsten samt installation av skorstenar. Se nedan angående mått för minimiavstånd till brännbara material. Om braskaminen ska monteras vid en ej brännbar vägg finns det inga krav på minimiavstånd, men vi rekommenderar 8-10 cm bakåt av hänsyn till rengöring.

2. Avstånd till brännbart material

Alla avstånd har definierats i samband med godkännande av braskaminen.

500 mm bakom kaminen till brännbart material

500 mm vid sidan av kaminen till brännbart material

900 mm framför kaminen till brännbart material

Golvet under braskaminen får inte utgöras av brännbart material eller ska vara fast beklätt med ej brännbart material. Det brandfasta materialet kan eventuellt utgöras av en stålplatta, glasplatta, skiffer/konstskiffer eller klinker. Materialet ska gå fram minst 300 mm framför braskaminen och minst 150 mm ut åt varje sida framför braskaminens öppning.

3. Skorstenen

Skorstenen är braskaminens lunga. Det innebär att en skorsten med bra drag är ett villkor för god förbränning. Till en kamin från Norrlandsimporten ska det alltid användas en skorsten med en diameter på minst 120 mm, vilket motsvarar en snittyta på röret på 175 cm². Det är viktigt att följa föreskrifterna i gällande lagar och bestämmelser för småhus samt att se till att den befintliga eller den nya skorstenen är tillräckligt hög så att det blir optimalt drag i braskaminen. Skorstenen ska vara så hög att draget är tillräckligt bra och röken inte blir ett problem. Vi rekommenderar att den sticker upp 100 cm över takåsen. Om det är för dåligt drag i skorstenen kan det uppstå rökproblem och dålig förbränning. Om draget i skorstenen inte är tillräckligt bra kan man montera en röksug på skorstenen. Om draget är för stort kan man eventuellt montera ett spjäll i skorstenen. Fråga din återförsäljare eller din lokala sotare om det är något du undrar över.

4. Ventilation

Förbränningsluft är en förutsättning för god och ren förbränning. I de flesta fall räcker det med den luft som finns i rummet. Men det kan i vissa fall vara nödvändigt att tillföra extra luft i det rum där kaminen är placerad. Det kan t. ex. ske genom att en luftventil monteras i rummets yttervägg. Luftventiler som tillför nödvändig förbränningsluft får inte blockeras.

5. Innan du börjar använda kaminen

Det är mycket viktigt att du ser till att alla lösa gjutjärnsdelar är rätt monterade inne i kaminens brännkammare.

6. Innan du börjar elda första gången i kaminen

Första gången du gör upp en brasa i kaminen ska du elda försiktigt, eftersom alla material måste vänja sig vid värmen. Den Senotherm-lack kaminen är lackerad med härdar första gångerna man eldar i kaminen och kan därför avge viss lukt. Sörj därför för god ventilation i rummet.

7. Tändning och eldning i braskaminen

Det är mycket viktigt att värma upp kaminen och skorstenen så snabbt som möjligt för att skapa optimalt drag i skorstenen och för att få bästa möjliga förbränning.

1. När du ska tända brasan i kaminen rekommenderar vi att du använder tändved, dvs. tunna träpinnar (ca 1,2–1,5 kg) som läggs i botten av brännkammaren och staplas kors och tvärs som ett knuttimrat hus. Lägg två tändblock i mitten och tänd dem (använd *aldrig* sprit, bensin, andra brandfarliga vätskor eller tidningar och tidskrifter att tända med).
2. Öppna luftspjället för att släppa in tändluft (spjället i botten av kaminen). Det gör du genom att skjuta stången under luckan så långt det går åt höger.
3. Ställ luckan på glänt så att öppningen är ca 2-3 cm. Låt luckan stå på glänt i ca 8-10 minuter innan du stänger den helt.
4. Öppna luftspjället längst upp på kaminen, över luckan, helt genom att skjuta det åt höger.
5. Låt startbrasan brinna ner till en rejäl glödbädd (tills det inte finns några flammor längre) innan du lägger på ny ved i kaminen.
6. Lägg in två vedträn, totalt ca 1,5-1,8 kg, i kaminen. Lägg vedträna längst ner i kaminen parallellt med framsidan med lika stort avstånd till kaminens sidor och med ett inbördes avstånd på ca 1 cm. Det är lättast att tända på vedträet längst fram om det har en kluven sida som vetter ut mot luckan och en annan som vetter ner i glöden. Stäng till luckan helt med detsamma.
7. När brasan brinner med fina flammor (efter ca 2-4 minuter) stryper du spjället och därmed tändluftstillförseln (spjället i botten av kaminen).

- Luftspjället längst upp på kaminen kan vid behov stängas till ca 2/3, och efter några minuter till kan du stänga det till 1/3. Hur mycket eller litet du vill reglera spjället beror bl.a. på draget i skorstenen och på veden. Flammorna ska stabiliseras så att de brinner lugnt.
- När veden har brunnit ner till glöd (efter ca en timme) börjar du om från början från punkt 6.

För att få optimal förbränning är det viktigt att du endast reglerar effekten eller värmemängden med veden. Små vedträn ger en kraftigare förbränning än stora vedträn, eftersom ytan är större och därigenom frigör mer gas. Mängden ved i brännkammaren är också avgörande. För normal eldning bör man inte lägga in mer än två vedträn (max. 2 kg i timmen) i kaminen för att få optimal effekt.

Om du vill ha en högre värmemängd bör du lägga in vedträn som har många "öppna" sidor. Sådana vedträn brinner våldsammare och snabbare, men avger också en större mängd värme.

OBS! Kom ihåg att handtagen på braskaminen blir varma. Använd därför vid behov en handske när du eldar i kaminen.

OBS! Kom ihåg: Elda aldrig med tändspjället öppet (endast vid starteldning)!

8. Ved

Din gjutjärns-kamin är konstruerad för eldning med trä/ved. Vi rekommenderar att du använder kluven lövträdsved som har legat på tork i minst ett år utomhus under tak. Stapla gärna veden på en träpall, strö eller liknande så att den inte står direkt på marken. Kom ihåg att ta in veden i god tid innan du ska använda den så att ytfukten hinner försvinna.

Tändved är beteckningen på fint kluven ved/småpinnar som är ca 20-30 cm långa och har en diameter av ca 2-3 cm, gärna med många öppna brottytor.

Vedträn bör ha en diameter av 7-10 cm och vara högst ca 35 cm långa, eftersom de annars kommer för nära kaminens sidor. Det viktigaste för att få bra förbränning är att veden är lagom torr (en fuktighet på 15-18 %). Om veden är fuktig är det svårt att få den att brinna, det blir inget drag i skorstenen, det osar mycket, energin i veden utnyttjas dåligt och miljön skadas. Dessutom kan det uppstå skador på kaminen och skorstenen i form av sot och tjärbeläggningar. Om veden är torr brinner den för snabbt. Ofta frigges gaserna i veden snabbare än de kan förbrännas och en del åker upp genom skorstenen oförbrända. Det leder i sin tur till sämre utnyttjande av veden och skadar därigenom miljön.

Biobriketter kan användas som bränsle, men de ger upphov till mycket aska och damm.

Kol och energikoks får *inte* användas, eftersom de är mycket svavelhaltiga, vilket ger stort slitage på kaminen, skorstenen och miljön. Livslängden på kaminen och skorstenen minskas avsevärt om man använder denna typ av bränsle och reklamationsrätten på produkten bortfaller.

9. Underhåll – använd alltid originalreservdelar

Underhåll och rengöring av kaminen bör endast utföras när denna är kall. Det dagliga underhållet inskränker sig till ett minimum, men en gång om året bör kaminen underhållas grundligt. Rensa ut aska och sot ur brännkammaren. Gångjärnen på luckan samt hasparna bör smörjas med kopparfett och vid behov efterspännas.

Ytan underhåller du genom att borsta den med en mjuk borste eller dammvippa med långa borst. Kom alltid ihåg: endast när kaminen är kall.

Packningar kan se fina ut på ytan, men de slits och förlorar då sin förmåga att hålla kaminen tät. Packningar bör bytas ut vid behov, eftersom det är viktigt för att få dels bra förbränning och ren ruta, dels en tät kamin.

Isolering som har brutits av eller slitits kan lätt bytas ut eftersom den sitter lös. Materialet som används heter vermiculit och är ett poröst, men mycket väl lämpat isoleringsmaterial. Det betyder inte något för kaminens effektivitet att isoleringen spricker. Men den bör bytas ut när slitaget är större än hälften av den ursprungliga tjockleken eller när hörn av den börjar falla av.

Målning av kaminen med Senotherm-spray kan täcka över fläckar eller små sprickor i lacken. Större skador måste slipas ner med fin stålull, dammsugas och sedan sprayas. Skaka burken ordentligt och spraya på färgen från ett avstånd av 15-20 cm (kom ihåg att täcka över glas och handtag). På grund av brandfaran är det mycket viktigt att kaminen inte används och är helt kall innan du använder sprayen. För att kaminens lackerade ytor ska hålla sig snygga i många år framöver bör du försöka undvika att beröra de lackerade ytorna när kaminen är varm.

Glas brukar inte behöva underhållas utöver normal rengöring. Du rengör enklast med TermaTechs glasrens eller vatten.

Originalreservdelar som måste bytas ut pga. slitage kan din återförsäljare skaffa. Av hänsyn till passform etc. bör du endast använda originalreservdelar.

Reklamationsrätt på produkten ges enligt gällande lagar och bestämmelser. Om du upptäcker några avvikelser ska du omedelbart sluta använda kaminen och kontakta din återförsäljare. Reklamationsrätten förutsätter att kaminen används på rätt sätt. Lösa delar och slitagedelar som vermiculit, glas, packningar och handtag omfattas inte av garantin, eftersom de slits beroende på hur de används. Dessa delar kan du byta ut och köpa som reservdelar hos din återförsäljare.

10. Driftstörningar

Om det skulle uppstå problem med att använda kaminen kan du eventuellt hitta orsaken till det här nedan. Om inte är du alltid välkommen att kontakta din återförsäljare.

Kaminen är svår att reglera – den brinner för snabbt: Om kaminen är ny ska du kontrollera att du har följt bruksanvisningen. Om kaminen är mer än ett år gammal eller om den har använts intensivt kan packningarna behöva bytas ut. Om packningarna används för länge mister de pga. värmen sin förmåga att hålla kaminen tät. Kontrollera din ved. Om den är för torr kan den brinna för snabbt/våldsamt.

Om draget i skorstenen är mycket kraftigt kan du behöva montera ett spjäll där.

Det drar för dåligt i kaminen efter installationen: Kontrollera att du har följt monteringsanvisningen. Det är särskilt förhållandena runt skorstenen som kan ge upphov till detta problem. Är diametern och längden okej? Är den tät? Är rökröret och övergångar täta? Är rensluckan tät? Eventuellt måste du kontakta en sotare som kan åtgärda problemet, eftersom skorstenen kan vara tilltäppt

Det luktar rök och sot: Det kan bero på vindnedslag i skorstenen och inträffar oftast vid vissa vindriktningar. Skorstenen är eventuellt för kort i förhållande till takåsen eller träden runtomkring.

Kom ihåg att inte öppna luckan medan elden flamar.

Det är svårt att få i gång en brasa i kaminen. Eventuellt slocknar brasan: Här kan det handla om en rad orsaker. Det brukar handla om att veden är för fuktig, att spjället inte är tillräckligt mycket öppet, att draget i skorstenen är för dåligt eller att skorstenen är tilltäppt eller otät. Glödbädden var för tunn eller hade glött färdigt och värmdes inte tillräckligt för att antända vedträna (se punkt 7.5). Du kan eventuellt tillföra lite luft till brasan för att få i gång brasan igen genom att öppna tändluftsspjället. Stäng sedan spjället helt igen. Beroende på typ av problem kan det vara nödvändigt att kontakta återförsäljaren eller en sotare.

Glaset sotar till: Veden är för fuktig, draget i skorstenen är för dåligt eller du eldar på fel sätt.

11. Frågor och svar

Om du har fler frågor om din Gjutjärns-kamin kontakta www.norrlandsimporten.se

12. Goda råd om braskaminen

Om du inte har använt kaminen på ett tag bör du undersöka skorstenen innan du börjar elda så att det inte finns något som täpper till där. Dessutom är det en bra idé att avlägsna eventuellt damm från kaminen eftersom det kan lukta när man börjar elda efter en längre tids paus.

Om det finns ett regler- eller rökspjäll i skorstenen får det max. kunna stänga av 80 % av snittytan i skorstenen.

Du kan kasta askan i hushållssoporna, men kontakta din kommun för närmare information. Askan bör alltid ha kylts av i 1-2 dygn innan den kastas i soporna, eftersom det kan finnas kvar glöd som kan antända soporna eller soppåsen.

Naturvårdsverket har tagit fram råd om hur man eldar på rätt sätt in din kamin:

- Det är viktigt att du eldar på rätt sätt och med rätt bränsle i din kamin. Se alltid till att det finns tillräcklig lufttillförsel och elda aldrig med tryckt papper, tidningar, plast, hushållssopor eller trä som kan vara målat, lackerat, limmat eller impregnerat.
- När du ska tända är det viktigaste att elden börjar brinna ordentligt och att temperaturen snabbt blir hög. Tänd till exempel med torrt sly eller pinnar.
- Elda bara med ren och torr ved i din kamin
- När du slår två torra vedträn mot varandra ska det höras ett "sprött" eller "torrt" ljud. Det är en bra idé att hämta in veden i god tid så att ytfukten försvinner innan veden läggs in i kaminen.
- Lägg inte in för mycket ved i taget i kaminen. Med små mängder börjar elden lättare att börja brinna ordentligt och kommer snabbt upp på en hög temperatur. Lägg in mer ved i kaminen lite i taget och kom ihåg att öka lufttillförseln varje gång tills det brinner fint igen.
- Luft är viktigt för att förbränningen ska bli bra. Så länge det finns gula flammor behöver du inte skruva ner lufttillförseln. Bra förbränning av rökgaser kräver höga temperaturer och tillräckligt mycket luft. Om man skruvar ner för snabbt åker de obrända gaserna ut genom skorstenen och sotar ner. Det är inte någon bra idé att låta kaminen brinna hela natten med ett minimum luft. Skorstenen kan sota till och dålig förbränning ger mer hälsovådlig rök.
- Om du vill veta om kaminen skapar problem kan du gå ut och se efter om det kommer mycket rök. Om du tycker att det luktar illa så gör nog din granne det också.

Tekniska specifikationer

Medelvärden vid kontroll

Rökgastemperatur:	324 °C
Rökgasmassaflöde:	4,4 g/s
Verkningsgrad:	79,6 %
Nominell effekt:	5 kW
Rökdrag:	0,12 mbar/12 Pa
Utsläpp CO:	0,13%